

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
«_____» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2023

Розробник: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Стрельцова Світлана Вікторівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка; Ковальчук Остап Вікторович, професор кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 9 від «18» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2023 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	20/600			
Курс	4		-	
Семестр	7	8	-	-
Кількість змістовних модулів з розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	3	3	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	90	-	-
Аудиторні	56	60	-	-
Модульний контроль	-	-	-	-
Семестровий контроль	30	-	-	-
Самостійна робота	4	30	-	-
Форма семестрового контролю	екзамен	залік	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів, технології рисунку; становлення композиційного мислення; формування базових компетенцій художника.

Завдання курсу:

- навчити студентів передавати об'єм засобами рисунку, володіти штрихом;
- навчити правдиво зображувати портрети, передавати пропорції, схожість, характер натури;
- навчити законам побудови форми, вірно та виразно промодельовати форму, спираючись на знання;
- сформувати у студентів творче ставлення до натури та її інтерпретації в умовах різних художніх задач, що виконуються в різних матеріалах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та спеціальні компетентності:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища
- СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі

професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей

- СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача

- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- прийомів та методів академічного рисунку при роботі над практичними завданнями (з використанням особливостей традицій української школи образотворчого мистецтва);

- принципи композиційного вирішення простору в рисунку;

- конструктивної побудови фігури на площині листа;

- принципи роботи з об'ємом при зображенні натури;

- пропорції постаті людини та її значення в рисунку;

- різні методи побудови постаті людини в рисунку.

Практичні навички і вміння:

- вміння будувати та тонально вирішувати академічний рисунок при зображенні натури;

- передавати характерні пропорції натури (індивідуальні особливості, схожість);

- організувати простір засобами рисунку – лінією, світлотінню, тоном, шляхом передачі взаємозв'язку середовища та натури;

- організувати простір з врахуванням співвідношення площини й об'єму, світлого й темного, ритму й руху, рівноваги мас, тощо;

- аналізувати та академічно передавати на папері внутрішню структуру (пластичну анатомію) натури;

- поєднувати форму і зміст, використовуючи контраст і нюанс, затемнення і висвітлення форми.

- бачити форму цілісно.

Результати навчання:

- РН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

- РН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

- РН 7. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

- РН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини й застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

- РН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійні
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
7 семестр							
Змістовий модуль I. Напівфігура в одязі							
Тема 1. Академічний рисунок кистей рук (2 шт.)	20			16			4
Тема 2. Зображення одягненої напівфігури людини (з руками)	16			16			
Тема 3. Зображення гіпсової моделі торсу Венери	16			16			
Тема 4. Короткочасні начерки напівфігури (8 шт.)	8			8			
Модульний контроль							
Разом	60			56			4
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90			56			4
8 семестр							
Змістовий модуль II. Оголена напівпостать							
Тема 1. Зображення оголеної напівфігури (з руками)	18			18			
Тема 2. Зображення оголеної напівпостаті зі спини	16			16			
Тема 3. Зображення оголеної напівпостаті, що лежить	16			16			
Тема 4. Зображення стоп з натури	22			10			12
Тема 5. Начерки оголеної фігури (10 шт.)	18						18
Модульний контроль							
Разом	90			60			30
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90			60			30

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. НАПІВФІГУРА В ОДЯЗІ

Тема 1. Академічний рисунок кистей рук (16 год.)

Матеріали: папір А2 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Кількість: 2 шт.

Завдання полягає в продовженні вивчення зображення кистей рук шляхом зображення гіпсових моделей при заданому освітленні. Штучне джерело світла підсилює контрастність та краще виявляє всі нюанси гіпсової форми.

Завдання та послідовність виконання:

- вдало закомпонувати в заданому форматі;
- здійснити анатомічний аналіз форми та конструктивно побудувати;
- передати пластику гіпсового зліпку;
- здійснити тональне моделювання об'єму рук зважаючи на джерело освітлення;
- розставити основні акценти та узагальнити підпорядковуючи головному другорядне.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[4],[5].

додаткова: [1],[2],[3],[5],[7],[8],[9].

Тема 2. Зображення одягненої напівфігури людини (з руками) (16 год.)

Матеріали: папір А1 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Спочатку необхідно зробити швидкий начерк постановки. Ескіз до тонального малюнка робиться для того, щоб уявити кінцевий результат роботи. Тут вирішуються чотири основні завдання: компоновка, пропорції, рух і тональні відносини.

Завдання ескізу – не опрацювуючи деталей, зафіксувати перше враження від моделі, яке має передавати глядачу закінчений рисунок.

Малюючи фігуру в одязі, необхідно підкреслювати в побудові форми ті ділянки фігури, до яких одяг щільно торкається, облягаючи їх і тим самим виявляючи їх форму: плечовий пояс, область грудної клітини. Виявлення цих ділянок допомагає простежити пластичну форму фігури і моделювати ті місця, де утворюються великі складки.

Важливо вести рисунок поступово, користуючись правилом «від загального до конкретного, і від деталі до узагальнення».

Завдання та послідовність:

- композиційно розмістити на аркуші напівфігуру людини;
- побудувати та передати портретну схожість;
- підпорядкувати складки одягу будові людського тіла;
- тонально опрацювати рисунок;
- деталізація, моделювання дрібної форми;
- узагальнення, виділення головного, підпорядкування йому другорядного.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[4],[5].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[6], [9].

Тема 3. Зображення гіпсової моделі торсу Венери (16 год.)

Матеріали: папір А1 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Пояснюється поняття про фігуру як складну єдину конструкцію. Серед основних завдань:

- компонування у форматі та виявлення основних пропорцій;
- передача пластичних особливостей фігури та гармонії руху тіла;
- закріплення знань з анатомії на практиці в процесі роботи над рисунком;
- світло-тіньове моделювання об'єму по формі враховуючи джерело освітлення;
- передача співвідношень деталей фігури до загального об'єму;
- передача матеріальності гіпсової моделі торсу Венери;
- досягнення закінченості рисунка шляхом тонального опрацювання та узагальнення всіх форм оголеної фігури.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[4].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7], [9].

Тема 4. Короткочасні начерки напівфігури (8 год.)

Матеріали: папір А3 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Кількість: 8 шт.

Начерки та замальовки оголеної і одягненої напівфігури є важливим етапом в практиці рисунку протягом усього навчання.

Важливо, щоб в короткочасних начерках було схоплено «живе, безпосереднє» відчуття природи. Відмовившись від дрібниць та деталей, основним завданням стає зосередження уваги лише на тому, що привернуло погляд (на головному). Зображувана натура має легко прочитуватись не тільки за пропорціями основних об'ємів, а й по лінійно знайденому зовнішньому контуру (силуету).

Постійно працюючи з начерками і замальовками, студент привчається гостріше бачити характерні особливості людини, її пропорції та рух.

Начерки і замальовки починаємо з відносно тривалих за часом – поставивши натурника хвилин на 35-40 хв. Поступово студенти зможуть швидше вловлювати та передавати особливості природи за коротший час. Дана практика буде продовжена в самостійній роботі 8 семестру.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[4],[5].

додаткова: [1],[2],[3].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОГОЛЕНА НАПІВПОСТАТЬ

Тема 1. Зображення оголеної напівфігури (з руками) (18 год.)

Матеріали: папір А1 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Це перше зображення оголеної натури студентами впродовж навчання, тому дуже важливо простежити анатомічні особливості грудної клітини. Побудова напівфігури людини повинна показати знання анатомії, конструкції форми, розуміння будови форми в просторі, цільне бачення, а також техніку академічного рисунку.

Серед основних завдань:

- композиція та конструктивна побудова;
- використовувати здобуті знання та навички відносно побудови напівфігури людини, звертаючи особливу увагу на конструкцію та м'язову систему, зв'язок з торсом, ключицями, руками тощо.
- закріпити знання про зображення напівфігури в русі та ракурсі (анатомічні зв'язки форм, їх архітектоніка, ритм та пластика)
- тонально проробити та узагальнити.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[4],[5].

додаткова: [1],[3],[4],[6],[7],[9].

Тема 2. Зображення оголеної напівпостаті зі спини (16 год.)

Матеріали: папір А1 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Як і завжди процес роботи над натурою містить 7 основних етапів роботи:

- створення ескізу;
- перенесення на формат, композиція у форматі;
- побудова, введення легкого тону;
- моделювання форми, передача тональних співвідношень;
- деталізація, моделювання дрібної форми;
- введення фону;
- завершення рисунка: узагальнення, виділення головного, підпорядкування йому другорядного.

Рекомендована література:

основна: [1],[3],[4],[5].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].

Тема 3. Зображення оголеної напівпостаті, що лежить (16 год.)

Матеріали: папір А1 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Завдання:

- проаналізувати пропорції, виявити характерні особливості натури;
- створити начерк, перенести композицію на заданий формат;
- передати пластичні особливості фігури і гармонію руху тіла;
- правдиво зобразити лежачу фігуру на площині в ракурсному скороченні;
- проробити об'єм фігури з урахуванням плановості;

- узагальнити.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[5].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[7],[9].

Тема 4. Зображення стоп з натури (10 год.)

Матеріали: папір А3 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Кількість: 2 шт.

Завдання:

- передати пластику побудови стоп і особливості форми, передати конструктивну і пластичну побудову ноги;
- засвоїти конструктивні особливості, функціональності і пропорції окремих частин фігури;
- зробити лінійно-конструктивний рисунок з використанням тону;
- проробити об'єм з урахуванням плановості;
- розвинути об'ємно-просторове мислення.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[4].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[8],[9].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	28	28	30	30
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	28	280	30	300
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10
Модульний контроль (перегляд)	25	Не передбачено навчальним планом			
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено			
Разом		-	313	-	340
Максимальна кількість балів:		313 б. + 338 (кількість балів за VI семестр) = 651		340	
Розрахунок коефіцієнта:		651 : 60 = 10,85		340 : 100 = 3,4	
Екзамен		40		-	

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. НАПІВФІГУРА В ОДЯЗІ

Тема 1. Академічний рисунок кистей рук (4 год.)

Матеріали: формат А3, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Завдання полягає в продовженні вивчення зображення кистей рук з природи.

Необхідно створити начерк пари рук в складному ракурсі з природи, промодельювати об'єм шляхом передачі світло-тіньових співвідношень (5 б.)

Рекомендована література:

основна: [2],[3],[4],[5].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОГОЛЕНА НАПІВПОСТАТЬ

Тема 4. Зображення стоп з природи (12 год.)

Матеріали: папір А3 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Кількість: 1 шт.

Після проведених практичних аудиторних занять, необхідно самостійно закріпити навички академічного зображення стоп шляхом натурного малювання.

На аркуші паперу необхідно закомпонувати пару ніг, конструктивно побудувати, передати пластику, опрацювати в тоні.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[4].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7] [8],[9].

Тема 5. Начерки оголеної фігури (18 год.)

Матеріали: папір А4 формату, олівці різної м'якості, гумка, клячка.

Кількість: 10 шт.

Завдання: здійснити 10 короткочасних начерків в яких передати пропорції напівфігури, рух, пластику, характер.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[3],[5].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7] [8],[9].

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Композиція – 1 б.;
2. Побудова, пропорції – 1 б.;
3. Пластичне вирішення, рух – 1 б.;
4. Тонове вирішення – 1 б.;
5. Якість виконання (техніка) – 1 б.

6.3 *Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*

З дисципліни «Академічний рисунок» навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» не передбачено проведення модульного контролю.

6.4 *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.*

У 7 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у вигляді виконання практичного завдання на задану тему. Тематика, вимоги та критерії оцінювання семестрового контролю визначаються і затверджуються окремою програмою екзамену.

У 8 семестрі навчальним планом передбачено підсумковий модульний контроль (залік), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

Критерії оцінювання екзамену	Максимальна к-сть балів
Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, виконує рисунок постановки, що відповідає поставленому завданню; зображення гармонійно закомпоноване, конструктивно побудоване і тонально вирішене. Студент досконало володіє розумінням основ композиції, правил конструктивної будови, демонструє світло-тонове вирішення, охайне та якісне завершення. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> - Не доопрацьовано оточення (фон) постановки.	36-40
Студент володіє знаннями з навчального матеріалу, впевнено використовує технічні прийоми, вміє своєчасно проаналізувати художньо-образний зміст постановки та виправити допущені неточності; допускає несуттєві помилки, але в цілому робота виконана охайно і на досить якісному рівні. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> - Невеликі погрішності в пропорціях; - Невеликі тональні неточності відносно тіней та рефлексів.	31-35
Студент володіє знаннями з навчального матеріалу, але допускає неточності в сприйнятті та відтворенні натури, не завжди вміє самостійно зробити аналіз та порівняння у своїй роботі, висновки щодо зроблених ним помилок. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> - Допущені пропорційні помилки при зображенні натури; - Відсутня схожість.	26-30
Студент володіє певними знаннями, але допускає помилки в знаходженні пропорцій та перспективному скороченні; не може самостійно проаналізувати та виправити зроблені помилки. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> - Допущені перспективні помилки; - Не дотримані пропорції; - Відсутня схожість; - Робота не сприймається цілісно та виразно.	21-25
Студент володіє меншою частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що перешкоджає відобразити задум належним чином, виконує рисунок з суттєвими	16-20

<p>композиційними, конструктивними чи світло-тоновими похибками.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Допущені перспективні помилки; - Не дотримані пропорції; - Відсутня схожість; - Плутанина в тональному вирішенні, що заважає підпорядкованості деталей окремих частин цілому; - Бракує охайності в роботі. 	
<p>Студент має низький рівень розвитку умінь та навичок, сприймає та відтворює натуру з порушенням пропорційних співвідношень та правил перспективи, демонструє слабо розвинуте художньо-естетичне мислення та елементарні навички в творчій художній діяльності; допущені грубі помилки, що принципово спотворюють форму, робота не завершена, або ж фактично відсутня і створює погане враження.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Не закомпоноване у форматі; - Відсутня схожість; - Наявні грубі перспективні помилки; - Формальне тонове рішення; - Бракує охайності в роботі; 	0-15

6.4 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

При проведенні іспиту студентом виконується практичне завдання на задану тему.

6.5 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК»

Академічний рисунок	
VII семестр	
разом 90 год., з них: практичні заняття – 56 год., семестровий контроль – 30 год., самостійна робота – 4 год.	
Змістовий модуль I. Напівфігура в одязі	
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Академічний рисунок кистей рук (2 шт.) 88 б.	Тема 1. Академічний рисунок кистей рук (4 год.) 5 б.
Тема 2. Зображення одягненої напівфігури людини (з руками) 88 б.	
Тема 3. Зображення гіпсової моделі торсу Венери 88 б.	
Тема 4. Короткочасні начерки напівфігури (8 шт.) 44 б.	
Разом – 313 б. + 338 (кількість балів за VI семестр) = 651 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 10,85;	
Екзамен – 40 б.	
VIII семестр	
разом 90 год., з них: практичні заняття – 60 год., самостійна робота – 30 год.	
Змістовий модуль II. Оголена напівпостать	
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Зображення оголеної напівфігури (з руками) 99 б.	Тема 4. Зображення стоп з натури (12 год.) 5 б.
Тема 2. Зображення оголеної напівпостаті зі спини 88 б.	
Тема 3. Зображення оголеної напівпостаті, що лежить 88 б.	Тема 5. Начерки оголеної фігури (18 год.) 5 б.
Тема 4. Зображення стоп з натури (2 шт.) 55 б.	
Разом – 340 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 3,4	

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Демиденко О. І. Рисунок. Гіпсова класична голова людини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів; Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя: ЗНТУ, 2013. 93 с. ISBN 978-617-529-088-0. (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)
2. Іванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок (рисунок голови людини); Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут». Київ: НТУУ «КПІ», 2006. 79 с. : рис (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)
3. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник. -2-е видання перероблене та доповнене. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.: іл. – ISBN 966-642-055-4 (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 69 примірників)

4. Пухарєв В. В. Академічний рисунок у Харківському художньо-промисловому інституті. Арт-простір : культурно-мистецький альманах. Київ : Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. Вип. 1. С. 89-93. Бібліогр. в кінці ст. (Наявний в бібліотеці 10 примірників)
5. Трошкіна, О. А., Михалевич В. В. Рисунок голови людини : посібник. Київ : НАУ, 2011. 128 с. (Наявний в бібліотеці, 1 примірник)

Додаткові:

1. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка. Одеса: ОДПІ, 2002. 128 с.
2. Мирончик П.В., Манохін В.П. Рисунок, живопис, скульптура: Загальний курс академічного рисунку (для студентів – архітекторів 1-3 курсів денної форми навчання спеціальності 6.060102 «Архітектура»). Харків : ХНАМГ, 2009 222 с.
3. Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів: «Палітра», 2003
4. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис. Київ : ТОВ «Європа Прінт», 2008. 134 с.
5. Сухенко В. О. Академічний рисунок. Підручник. Київ : Амадей, 2016. 232 с.
6. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
7. Щербина В. Г. Практична композиція. Кривий Ріг : Оксан-Прінт, 2008. 187с.
8. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.
9. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка. Київ : НАУ, 2005. 60 с.